

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Jordan i Hällefors kommun

Beslut

Bildande av naturreservat

Länsstyrelsen i Örebro län förklarar det område som avgränsats på beslutskartan i detta beslutsdokument som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara Jordan.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, samt att tillgodose behov av områden för friluftslivet. Syftet är också att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer samt att skydda, återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets naturskogar, våtmarker och ängsmarker ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska tillgodoses genom att skogsmark och myr med dess flora och fauna i huvudsak utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer. De odlingsmarker som i dag brukas som äng ska fortsatt hävdas. Skötsel av brynmiljöer i direkt anslutning till hävdade ytor kan komma i fråga.

Åtgärder för återställande av den naturgivna hydrologin och vegetationen i våtmarker och vattendrag kan komma i fråga.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av främmande träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd, fälla enstaka träd eller buskar samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda buskar, döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd eller buskar,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna, avleda vatten eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon eller andra farkoster,
6. uppföra byggnad eller annan anläggning,
7. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
8. dra fram ledning i mark, vatten eller luft eller ändra befintlig ledning,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller andra preparat,
10. plantera in eller sätta ut djur, växter, svampar, eller andra organismer,
11. uppföra jakttorn, stödutfodra vilt eller placera ut saltsten.

B. Föreskrifter om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. Anläggning och underhåll av vandringsled,

4. Anläggning och underhåll av parkeringsplats och rastplats enligt beslutskarta,
5. Fällning eller beskärning av enstaka träd längs vägar, reservatsgränser, byggnader och vid anläggningar för friluftslivet, för att undvika skador på människor eller anläggningar.
6. Fällning, ringbarkning eller på annat sätt borttagande av igenväxningsvegetation på myrmark.
7. Fällning, ringbarkning eller röjning av enstaka träd och buskar för att främja löv och naturvärdesträd.
8. Röjning av igenväxningsvegetation i myrmark.
9. Borttagning av främmande växter som till exempel lärkträd, ädelgran, jättebalsamin, blomsterlupin och parkslide.
10. Eliminering av främmande djur som till exempel spansk skogssnigel, mink och mårhund.
11. Slätter, röjning och bränning samt bortforsling av slaget material,
12. Stängsling och bete på fastighet Grythyttan 6:408.
13. Anläggande av en hanteringsfälla för betesdjur inom det området som betecknas ängsmark i beslutskartan.
14. Inympning, plantering eller sådd av skyddsvärda växter som förekommer naturligt i trakten och tillhör reservatets naturtyper. Plantmaterialet ska komma från närliggande populationer eller vara av liknande genotyp.
15. Undersökning och dokumentation av mark- och vattenförhållanden genom flödesmätningar, vatten- och markprovtagningar eller liknande.
16. Inventering, uppföljning och övervakning av växter, svampar och djur genom insamling, märkning, uppförande av tillfälliga anläggningar, viltkameror eller med andra jämförbara metoder.

C. Föreskrifter om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller föra bort sten, block eller jord,
2. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar, eller delar av träd och buskar,

3. skada vegetationen t.ex. genom att gräva upp ris, gräs, örter, mossor eller lavar, förbudet gäller inte bär-, svamp- och blomplockning,
4. framföra motordrivet fordon annat än på bilvägar och parkeringsplats,
5. förbud att plocka blommor i ängsmark enligt beslutskarta annat än enstaka exemplar för artbestämning.
6. elda annat än på angiven plats i beslutskartan och av förvaltaren tillhandahållen ved, förbudet gäller inte medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande,
7. rida förutom på vägar och anvisade ridleder,
8. medvetet störa djurlivet annat än vad som normalt förekommer vid bedrivande av jakt och fiske,
9. störa djurlivet genom att till exempel klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur med undantag av enstaka individer för artbestämning i vetenskapligt syfte,
10. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär märkning, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön,
11. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, sätta upp övervakningskameror eller därmed jämförlig anordning.

Ordningsföreskrifterna träder i kraft den 12 november 2025 och gäller omedelbart även om de överklagas.

Undantag från A och C föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av B-föreskrifterna,
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,
- c) personal inom den statliga rovdjursförvaltningen att framföra motordrivet fordon på snöbeklädd mark i samband med rovdjursinventeringar,
- d) personal inom i sjukvård-, polis- eller räddningstjänst att framföra motordrivet fordon i terräng i samband med

insatser, anmälan om sådana åtgärder ska om möjligt göras till Länsstyrelsen i förväg, annars snarast efter genomförandet,

- e) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig bilväg med tillhörande anläggningar i enlighet med nyttjanderätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,
- f) ledningsägare att underhålla anläggningar i enlighet med de rättigheter som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,
- g) rättighetshavare att framföra motordrivna fordon på mark med god bärighet i kraftledningsgata,
- h) rättighetshavare att transportera ut fälld älg, hjort, björn eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation eller orsakar skador som riskerar att förorena vattenmiljön,
- i) rättighetshavare att utföra underhåll av befintliga jakttorn samt siktgator för jakt genom försiktig röjning,
- j) rättighetshavare att efter Länsstyrelsens tillstånd riva eller reglera bäverdamm som riskerar att orsaka skada på egendom eller väg,
- k) rättighetshavare att bredda Breviksvägen genom anläggning av gång- och cykelled med maximalt 10 meters bredd,
- l) rättighetshavare att dra fram ledning i mark längs med Breviksvägen,
- m) rättighetshavare att göra provtagningar och undersökningar av förorenad mark i och omkring den nedlagda deponi som finns i södra delen av naturreservatet.

Skälen för beslutet - reservatets prioriterade bevarandevärden

Reservatets prioriterade bevarandevärden utgörs av värdefulla naturskogar, våtmarker och odlingsmarker. Området är trots dess begränsade yta mångfacetterat och innehåller flera olika typer av skogsbiotoper, myrmarker och även hävdade miljöer. Variationen av biotoper, skogens höga ålder, dess varierade struktur och en tämligen rik förekomst av död ved samt förekomsten av sand och kalk i marken borgar för en hög artrikedom.

Marken utgörs av sandavlagringar från en del av Grythyttedalen. Skogen är därmed till stor del en sandbarrskog som är en nationellt prioriterad skogstyp för skydd. Jordanmossen ingår i den nationella Våtmarksinventeringen (VMI) och har tilldelats klass 2 (hög naturvärde).

Flera signalarter och rödlistade arter av främst lavar, mossor och svampar är funna i området. Ett par exempel är vedtrappmossa och knärot som är knutna till gammal barrskog. Andra arter knutna till äldre barrskog är vedticka, grön sköldmossa, långfliksmossa, rödfläckig bägarlav, tunn flarnlav.

Reservatet är förhållandevis artrikt ifråga om fåglar. Smålom förekommer regelbundet under häckningsperioden i Jordantjärnen. Tretåig hackspett har observerats häcka i området och även mindre hackspett och spillkråka har observerats under häckningstid. Orkidéarterna fläckigt nyckelblomster, mossnycklar och myggblomster finns i fuktigare partier i området.

I södra delen av området finns två slåtterytor med förekomst av hävdgynnade arter och den sällsynta fjärilen mindre blåvinge.

Jordan har ett högt friluftsvärde genom att vara den mest nyttjade strövskogen för invånarna och skolklasser i Grythyttan. En cykelväg är också planerad av Hällefors kommun genom området.

De ovan beskrivna naturvärdena knutna till områdets livsmiljöer, naturliga dynamik samt mängden signalarter och rödlistade arter har endast begränsade möjligheter att finnas kvar under påverkan av skogsbruk. Den närmast förväntade skogsbruksåtgärden är för större delen av området är slutavverkning.

Fastställande av skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan bilaga 1, för naturreservatets långsiktiga vård.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen genomförde naturinventeringar av områden med äldre barrskogar och skogsmyrsmosaiker i norra delen av länet under slutet av 90-talet och början av 2000-talet. Ett antal områden pekades ut som förhållandevis opåverkade av skogsbruk i sen tid och bedömdes som skyddsvärda med hänsyn till orördheten och förekomsten av rödlistade arter. Ett av dessa objekt är Jordan som föreslogs av Länsstyrelsen och godkändes av Naturvårdsverket för reservatsbildning 2011. Markåtkomsten inleddes med att Länsstyrelsen köpte in mark från Västerås stift 2017. Avtal om inträngsersättning genomfördes med Hällefors kommun och en enskild markägare 2018. En mindre fastighet, nuvarande Grythyttan

3:20 köptes in av staten genom Naturvårdsverket år 2019. Avtal om markåtkomst tecknades med HT skogar år 2024.

Miljökvalitetsmål, agenda 2030 och ekosystemtjänster

Reservatsbeslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd. Beslutet är också i överensstämmelse med de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen samt Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden. Skyddet av Jordan bidrar till miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap, samt Begränsad klimatpåverkan.

Naturreservatet bidrar även till att naturtyper och arter som är av unionsintresse, når eller bibehåller gynnsam bevarandestatus i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur och om ändring av förordning, EU 2022/869.

Naturreservatet bidrar till att uppfylla två av delmålen i FN:s globala hållbarhetsmål, agenda 2030. Dessa delmål är 6.6 skydd och återställande av vattenrelaterade ekosystem och delmål 15.5 hejdad förlust av biologisk mångfald. Naturreservatet bidrar även till skyddet av ekosystem vars funktioner är viktiga för upprätthållande av de ekosystemtjänster vårt samhälle är beroende av.

Lämplig användning av markområden

Beslutet strider inte mot någon kommunal detaljplan eller annan områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen. Beslutet strider inte heller mot någon kommunal översiktsplan.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i Miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat från Bergsstaten.

Intresseprövning

Beslutet om naturreservat innebär inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten. I en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att dessa inskränkningar inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

Beslutets påverkan på allemansrätten

Reservatsbeslutet innehåller ordningsföreskrifter (C-föreskrifter) som bland annat begränsar allemansrätten. Länsstyrelsens bedömning är att konsekvenserna för allmänheten är försumbara. Därför saknas det skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bestämmelser om skydd för naturen finns i 7 kap. miljöbalken (MB) och i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FOM).

Enligt 7 kap. 4 § MB får Länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB första stycket ska skälen för beslutet anges. Enligt samma paragraf andra stycket ska ett beslut om att bilda naturreservat ange de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Dessa inskränkningar framgår av reservatets A-föreskrifter.

Enligt 7 kap. 25 § MB ska en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som ett beslut om naturreservat innebär, inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Enligt 7 kap. 6 § MB får Länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla de åtgärder som behövs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Dessa åtgärder framgår av reservatets B-föreskrifter.

Enligt 7 kap. 30 § MB och 22 § FOM får Länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt i området om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Dessa föreskrifter framgår av reservatets C-föreskrifter.

Enligt 3 § FOM ska Länsstyrelsen fastställa en skötselplan för naturreservatet.

Enligt 7 kap. 8 § MB får ett beslut om bildande av naturreservat inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden finns i 3 och 4 kap. MB.

I 3 kap. MB finns de grundläggande hushållningsbestämmelserna som handlar om lämplig användning av markområden. Hushållningsbestämmelserna ska främja väl genomtänkta avvägningar mellan olika önskemål om att utnyttja marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. I kapitlet anges vilka allmänna intressen som särskilt ska beaktas vid sådana avvägningar för att en god hushållning med mark- och vattenområden ska uppnås.

Förordning (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Enligt 3 § FOM ska en myndighet som beslutar om föreskrifter genomföra en konsekvensutredning av regelgivning. Men enligt 4 § får en myndighet i vissa fall besluta om att en konsekvensutredning inte behövs om det saknas skäl. En sådan bedömning ska dokumenteras och skälen för bedömningen anges.

Remisshantering

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Under remisskedet fanns även den större ängen med i beslutskartan. Länsstyrelsen arbetar för att en utvidgning ska ske på det området.

Samråd har skett med Hällefors kommun.

Information om naturreservatet

Namn:	Jordan
NVR-id:	1019009
Lägesbeskrivning:	1 km öster om Grythyttan
IUCN-kategori:	Ia, Strikt naturreservat
Fastigheter:	Fastigheten Grythyttan 3:20 samt del av fastigheterna Grythyttan 6:276, Grythyttan 6:358, Grythyttan 6:408 och Grythyttan S:4
Markägare:	Staten (Naturvårdsverket), Hällefors kommun, enskild och bolag
Rättigheter:	Kraftledning, vägsamfällighet och jakt
Areal:	53 hektar varav 29 hektar produktiv skogsmark
Naturtyper:	Våtmark 20 hektar (ha), sjöar och vattendrag 3,5 ha, barrskog 6 ha, sumpskog 7 ha, lövblandad barrskog 8 ha, lövskog 4 ha, odlingsmark 3 ha, ungskog och hyggen 0,5 ha, övrig mark 1 ha.
Prioriterade livsmiljötyper enligt art och habitatdirektivet	6510 - Slätterängar i låglandet 9010 - Taiga 7140 - Öppna mossar och kärr 9060 - Åsbarrskog
Prioriterade arter enligt art och habitatdirektivet	1386 - Grön sköldmossa
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Du kan överklaga beslutet

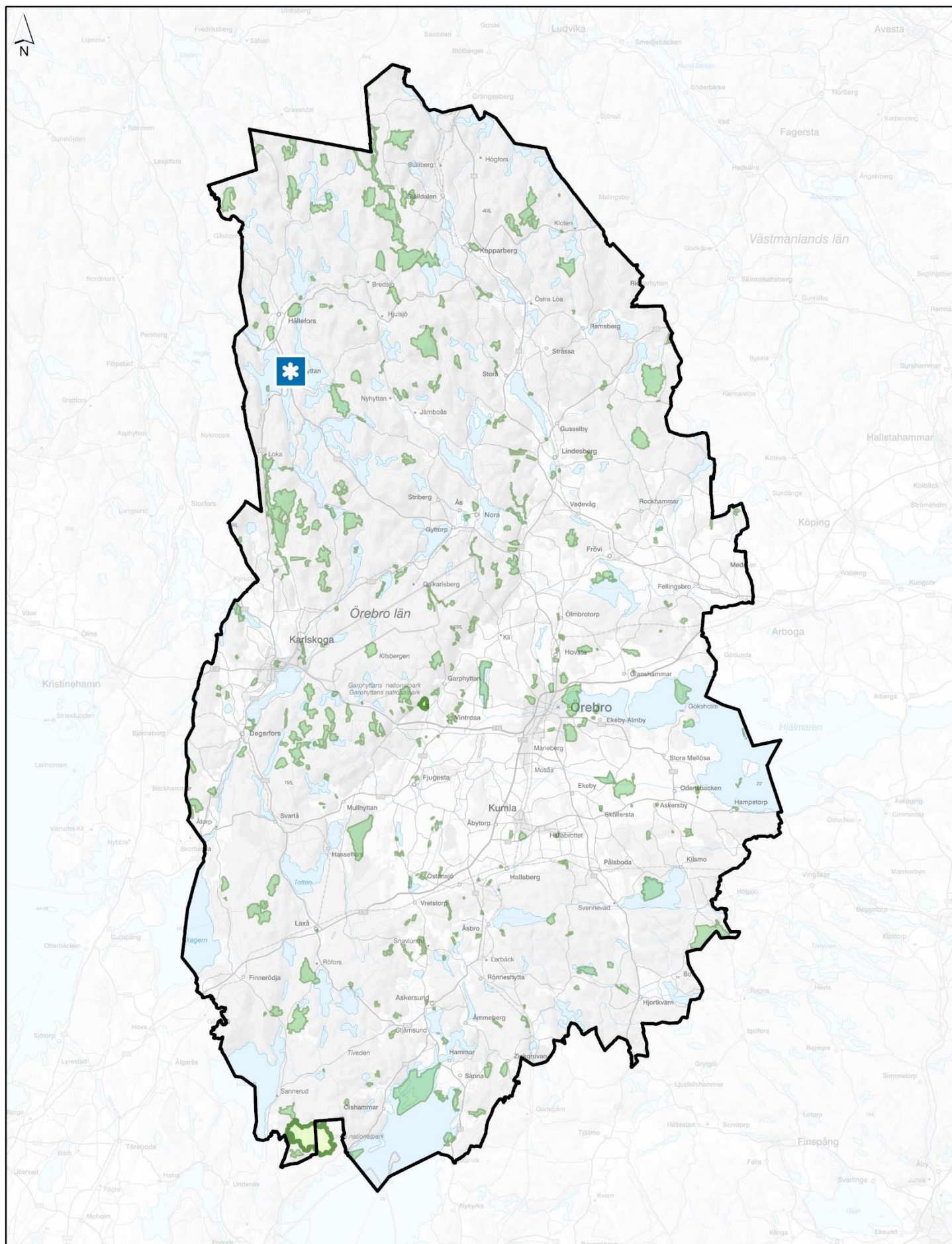
Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande landshövding Anneli Hulthén med naturvårdshandläggare Jessica Wiener Bösel som föredragande, deltagit i ärendet har också naturvårdshandläggare Rolf Wedding. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Erika Andersson och länsjurist Madelene Stillnert medverkat.

Bilagor

1. Skötselplan
2. Överklagandehänvisning

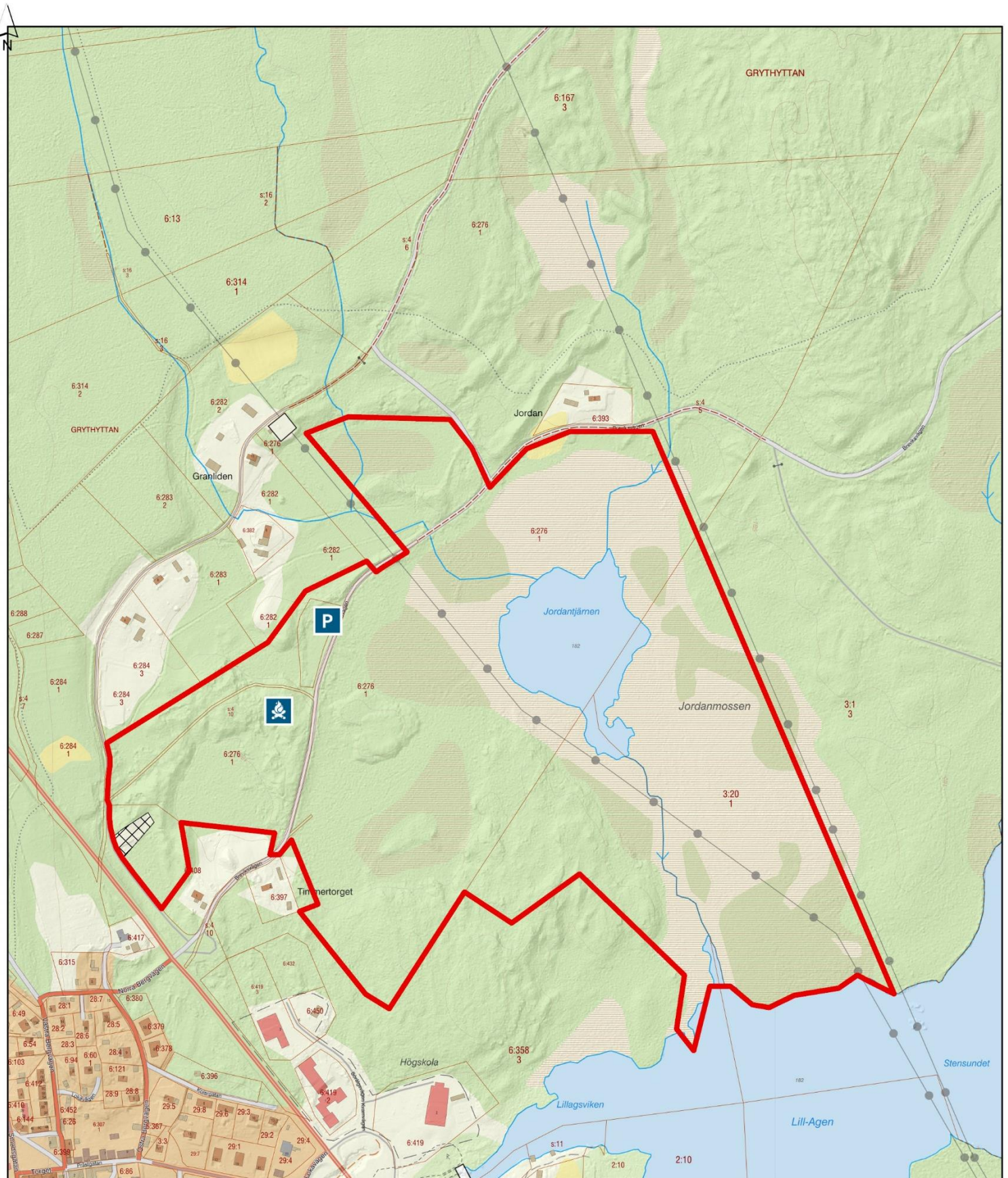

Läge för naturreservatet Jordan

 Befintliga naturreservat
 Nationalparker

 Naturreservat enligt detta beslut

0 10 20 30 40 50 km

Beslutskarta för naturreservatet

Jordan

Hällefors kommun
Beslutsdatum 2025-11-12
Dnr: 5827-2015

 Naturreservat enligt detta beslut

 ängsmark

 grillplats

 parkering

0 120 240 m

© Lantmäteriet
© Länsstyrelsen i Örebro län

